

SPORT

Peter Ouwerkerk,
Tourkoorts, Vijf en
twintig jaar Tour de
France 1971-1995
(Arbeiderspers,
Amsterdam 1996)
295 blz., f35,00.

'De dag dat Eddy Merckx vermoord werd, wat deed jij toen?', vraagt Ouwerkerk bij het begin van zijn verhaal over de Tour van 1975. Ik

weet niet meer wat ik die 15e juli 1975 deed, toen Eddy Merckx (o.a. vijfvoudig Tourwinnaar) een dusdanige leverklap van een toeschouwer kreeg, dat hij die Tour verloor. Ik weet wel nog wat ik deed op de dag dat Erik Breukink in 1991 door een verkeerde medische begeleiding en gerommel van zijn ploegleiding de tijdrit verloor, en vervolgens de Tour van dat jaar.

Heerlijke, smerige Tour, staat er op de achterflap van dit boek. De auteur Peter Ouwerkerk maakte als journalist voor o.a. *Het Vrije Volk* en *GPD* vanaf 1971 alle Tours mee. Ook hij wordt meegesleept door de waarheden en onwaarheden, de leugens en de intriges, de heroïsche daden en de karaktermoorden van en in de Tour de France. Dus vertelt hij de ene keer over de absolute waanzin op Alpe d'Huez, de beroemde berg in de Alpen, waar Winnen, Zoetemelk, Rooks en Theunisse voor Nederlandse triomfen zorgden. Mensen gedragen zich daar volstrekt maf en als journalist kun je je werk nauwelijks behoorlijk doen. En dus vertelt hij ook van de dopingaffaires, van Peter Delgado die Drogado genoemd werd. Maar de toer is en blijft heerlijk om te volgen, want copy komt er vanzelf. Er gebeurt altijd wel wat.

De opzet van het boek is als volgt: achtereenvolgens worden alle jaren, vanaf 1971 dus, besproken. Dan volgt eerst een kort overzicht van de wedstrijd van het besproken jaar, daarna een uitgewerkte anecdote. De klap aan Merckx is er zo een, de dood van Fabio Casartelli in 1995 ook een. Net zoals de waanzinnige pogingen van Aad van de Hoek om laatste te blijven in het klassement. Desnoods verstopte hij zich om maar na zijn concurrent binnen te komen. Op het einde van het boek worden de nummers 1 tot en met 10 van de besproken Rondes vermeld, evenals de winnaars van het ploegenklassement, het bergklassement en het puntenklassement.

Ouwerkerk heeft ook oog voor de ontwikkelingen binnen de Tour. Die was in het begin van de jaren 60 op sterven na dood. Er waren bijna geen deelnemers meer. De opkomst van de televisie heeft de Tour gered. Iedereen (nou ja, bijna iedereen) kan zich de geweldige gevechten tussen Anquetil en Poulidor herinneren. Hij vertelt ook over de machtsstrijd tussen Goddet en Lévitan. De eerste werkte de laatste, die de Tour van de ondergang had gered, eruit. Ook het belang van Bernard Hinault voor de wielersport wordt breed uitgemeten. Hij zette nieuwe ontwikkelingen in gang op het gebied van trainingsmethodes, rennersstakingen, salarissen en sponsoring. Hij was de eerste renner die niet zo maar van alles accepteerde van zijn werkgever.

Tourkoorts is een prettig leesbaar boek, zeker voor wielrenliefhebbers. Wat is er nu leuker dan dit soort anecdotes lezen en ook nog lekker naar de uitslagen kijken om zelf te kunnen

bepalen wie de regelmatigste rijder van de afgelopen jaren was. Dat de schrijver af en toe ook nog enige afstand van de verhalen kan nemen, is echter mooi meegenomen.

Wim Rongen

REUZEGEZEUR

De jongen Jaap Kann.
Aantekeningen (1914-
1918) van de pedagoog
Otto Barendsen,
bezorgd door Mien
Doddema-Winsemius,
Mineke van Essen en
Jeroen Dekker
(Intro, Baarn 1996,
128 blz., prijs f24,90)

De hoofdpersoon Jaap ging naar het eerste lyceum in Nederland. Hij kwam uit een welgesteld geassimileerd Joods gezin. Jaap was niet goed op school, hij was waarschijnlijk woordblind, had wel aanleg voor techniek, hij vond van alles uit, bv een fietsband die zich onder het rijden oppompte. Het Nederlandsch Lyceum in den Haag was opgericht door onder anderen Jaaps vader en onderwijsvernieuwers als Jan Ligthart en R. Casimir, de rector. Op deze verlichte school hield men rekening met de individuele aanleg en ontwikkeling van leerlingen. Actief leren zou de plaats innemen van passief luisteren (in 1914!). Buitenschoolse activiteiten als schoolreisjes zouden bijdragen tot kameradschap tussen leraar en leerling. Jaap zag dat anders: de leraar kwam zes keer zeggen dat het uit moest zijn met het gepraat. 'Hij moet altijd verbieden wat leuk is.'

Jaap was een lastige puber, hij vertelde zijn huiswerkbegeleider en vertrouweling, Otto Barendsen, vaak van zijn conflicten met zijn ouders en met zijn leraren. Barendsen was pedagoog, maakte aantekeningen van de gesprekken met Jaap ten behoeve van een boek voor docenten over de psychologie van de puber, een net 'ontdekt' fenomeen. De meeste aantekeningen zijn uit 1915 en 1916 - hetzij geheel uitgeschreven dialogen, hetzij dagboekachtige geparafraseerde gesprekken - ze geven een beeld van een eerlijke, dromerige en opstandige jongen van 14, 15 jaar.

De samenstellers hebben een selectie gemaakt, niet chronologisch maar thematisch geordend met verbinden-de teksten. Al zien we alles door de ogen van de huiswerkleraar, leerlingen van nu kunnen veel van hun eigen sores in Jaaps belevenissen herkennen. Het aantrekkelijke is namelijk dat Otto Barendsen gesprekken die Jaap met hem heeft gevoerd, in levendige dialogen weergeeft. Jaap geeft onvervroren zijn mening, bijvoorbeeld over dat 'bespottelijke' bezoek van zijn ouders: '...dat gekke mens, ze is gedecolteerd tot haar knieën', of over 'dat idiote schoolparlement... je kunt daar vrije middagen mee verknoeien - allerlei gebeurtenissen zit je daar eens in de maand te bekletsen, 't is een reuzegezeur'. De leerlingen horen zo echt die schooljongen uit het begin van deze eeuw.

In de epiloog lezen we dat Jaap in 1944 in Auschwitz is gestorven. Het boekje is in oktober 1996 in het Joods

